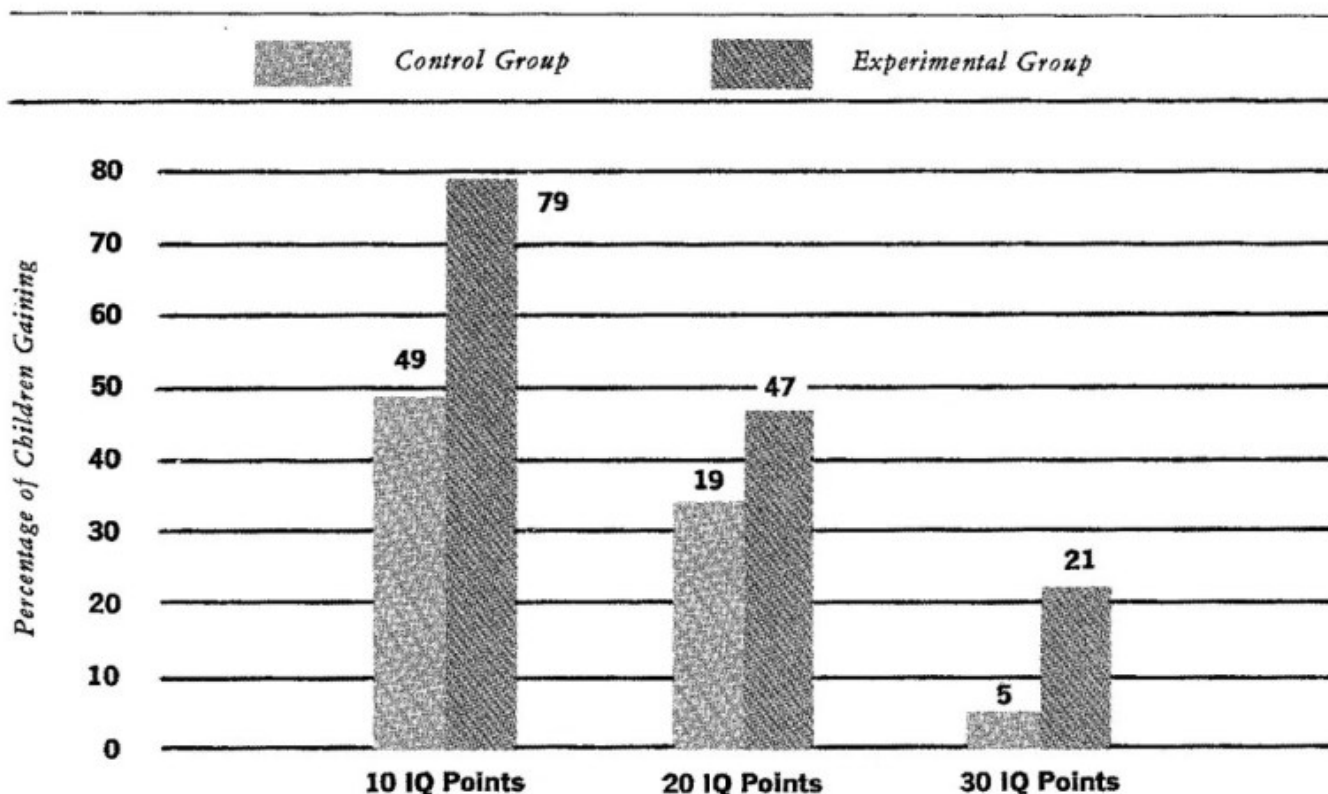

Hoge verwachtingen creëren hogere prestaties, lage verwachtingen creëren lagere prestaties. De verwachtingen die wij als docent hebben van onze leerlingen en studenten heeft invloed op hun leren. Op welke manier kun je lesgeven vanuit hoge verwachtingen? In dit artikel daarover uitleg en een poster met enkele concrete tips.

De invloed van verwachtingen

Eerder schreven we al [een artikel over het Pygmalion-effect](#) (ook wel bekend als het Rosenthal-effect), het naar een mythe vernoemd onderzoek uit 1968 wat aantoonde dat de verwachtingen van docenten invloed hebben op de prestaties van de leerlingen en studenten. In het onderzoek kregen enkele docenten op basis van een test te horen dat bepaalde leerlingen relatief veel wisten en dus goed zouden gaan presteren dat jaar. Aan het einde van het jaar deden ze dat ook - waarbij soms significanten verschillen zichtbaar werden (zie Figuur 1). In werkelijkheid waren de leerlingen willekeurig gekozen en dus moesten docenten iets hebben gedaan in hun manier van lesgeven.

Figure 2
PERCENTAGES OF FIRST AND SECOND GRADERS GAINING
TEN, TWENTY, OR THIRTY TOTAL IQ POINTS

Figuur 1. IQ-punten

Het gemeten effect van het onderzoek (stijging in IQ punten) was significant. [Replicatieonderzoeken](#) laten niet eenzelfde soort effectgrootte zien, maar tonen vrijwel altijd verschillen. Onze verwachtingen hebben dus invloed op de kansen die we leerlingen en studenten bieden. Het gaat

hierbij dus niet om 'optimale cognitieve prestaties', maar het bieden van ruimte en ondersteuning aan *alle* leerlingen, zodat zij zich allemaal kunnen ontwikkelen.

Onze verwachtingen worden gevormd door diverse factoren. Belangrijk zijn bijvoorbeeld de voorkennis die we over leerlingen hebben (door een collega of een warme overdracht met de vorige school) en onze eigen ervaringen en overtuigingen over leren, maar ook ethniciteit en sexe kunnen invloed hebben op hoe we naar leerlingen en studenten kijken (Rubie-Davies, 2014).

Bewust en onbewust

Onze verwachtingen als docente hebben invloed, door ons handelen naar de leerlingen en studenten toe. Dit gebeurt, zo blijkt uit een groot aantal onderzoeken, zowel expliciet (bewust) als impliciet (onbewust). Zo blijken we er als docenten relatief vaak bewust voor te kiezen leerlingen te groeperen op basis van wat ze kennen en kunnen en leerlingen meer keuzes te geven als zij de leerstof goed beheersen.

Anderzijds wijzen we leerlingen waarvan we lage verwachtingen hebben bijvoorbeeld onbewust relatief vaak op de regels, maken we minder leuk contact en geven we sneller de beurt een ander als ze een onjuist antwoord geven, terwijl we in dit laatste geval bij leerlingen met hoge verwachtingen eerder geneigd zijn om door te vragen om zo leerlingen te helpen tot het antwoord te komen.

Hoe kun je nu in de les aan de slag met hoge verwachtingen? Recent schreven we al [een artikel met daarin een vragenlijst over hoge verwachtingen](#) om eens voor jezelf na te gaan of om samen met collega's in te vullen en te bespreken. In datzelfde artikel vind je ook een lijst met concrete handelingen die hoge en lage verwachtingen. Als aanvulling op beide documenten hieronder een poster met zeven concrete lestips.

Poster

Download hieronder de poster met daarop zeven concrete tips. Hang deze op de docentenkamer of ga met collega's over de onderwerpen in gesprek over de onderwerpen.

7 tips voor hoge verwachtingen in de les.

Mix groepen

Groep leerlingen die de leerstof goed en minder goed beheersen. Zo kunnen ze met en van elkaar leren en ontstaan gelijke kansen.

Communiceer de doelen

Maak *alle* leerlingen duidelijk wat de leerdoelen en succescriteria zijn en op welke manier(en) ze dit kunnen leren.

Geef altijd denktijd

Geef *alle* leerlingen de tijd om tot een antwoord te komen, vraag door en bied hulp waar nodig. Geef niet te snel een ander de beurt.

Geef nuttige feedback

Geef *alle* leerlingen waardevolle feedback, die is gericht op het leerdoel en leerproces en niet enkel wat goed of fout is.

Communiceer verwachtingen

Maak *alle* leerlingen duidelijk wat je van hen verwacht en waak er voor hen hier niet herhaaldelijk op te wijzen: dat werkt demotiverend.

Betrek alle leerlingen

Betrek *alle* leerlingen bij de les door bijvoorbeeld iedereen te laten antwoorden. Werk zo aan een groepsgewijs (collectief) leerproces.

Geef leerruimte

Laat *alle* leerlingen keuzes maken in hoe zij de leerstof tot zich willen nemen of verwerken. Help leerlingen hierbij waar wenselijk.

[Download poster \(A3\)](#)

Literatuur

Rubie-Davies, C. (2014). *Becoming a high expectation teacher: Raising the bar*. Hoboken: Routledge.